

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne 18. 2 2016
Čj. MSP-148/2016-LO-SP/2

Vážený pane senátore,

obracím se na Vás v reakci na Váš dopis ze dne 20. ledna 2016, jenž jste adresoval panu ministru financí, který v návaznosti na něj požádal (č. j.:MF-3378/2016/1201-7) Ministerstvo spravedlnosti o stanovisko k předmětnému tématu, tedy k problematice financování agendy veřejného opatrovnictví.

V současné době je výkon funkce veřejného opatrovníka výkonem přenesené působnosti, která je svěřena obcím. Tento stav vychází z požadavku, aby byl výkon opatrovnictví zajištěn na úrovni, která je opatrovanému člověku co možná nejbližší. Tím jsou formálně vytvořeny předpoklady pro rychlé a flexibilní jednání osoby vykonávající opatrovnickou činnost a zároveň jsou šetřeny náklady, které by jinak bylo třeba vynaložit na zajištění dopravy z větších obcí do vzdálenějších menších obcí. Funkčnost tohoto řešení vyžaduje dostatečné materiální, personální a finanční zajištění výkonu této agendy všemi obcemi bez ohledu na jejich velikost. V opačném případě hrozí, že obce, které nemají dostatek prostředků k zabezpečení výkonu veřejného opatrovnictví, nebudou s to předmětný úkol řádně plnit. Jak též podotýká pan senátor, tento problém se týká především malých obcí a obcí, v jejichž správním obvodu jsou umístěny ústavy sociální péče, psychiatrické léčebny a podobná zařízení, ve kterých jsou zpravidla umístěny také osoby, jejichž svéprávnost byla omezena.

Financování veřejného opatrovnictví je v současné době zcela nedostatečné. Na výkon této agendy nejsou obcím směřovány žádné konkrétní finanční prostředky. Jelikož se jedná

Elektronicky podepsáno 18.2.2016 14:17:37

Podepsal:

Bc. Martin Vašíček

Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti [IČ0002]

o výkon státní správy, je obecným prostředkem financování příspěvek na výkon přenesené působnosti. Jeho výše však s příchodem nové agendy nebyla navýšena.

Stávající nastavení výpočtu příspěvku na plnění úkolů v přenesené působnosti není optimální, neboť neumožňuje zohlednit skutečnou výši nákladů nezbytných k zabezpečení výkonu veřejného opatrovnictví ze strany jednotlivých obcí. Výše těchto nákladů se přitom významně liší nejen v závislosti na počtu opatrovanců, jimž obec zajišťuje podporu, ale také v návaznosti na různou míru podpory potřebné k ochraně jejich práv a zájmů. Tato výše nákladů je přitom proměnlivá v čase. V tomto ohledu je zapotřebí uvážit charakter veřejného opatrovnictví jako krajního prostředku zabezpečování podpory člověka, který nastupuje pouze tehdy, není-li možné opatrovníkem ustanovit osobu opatrovancem navrženou, popřípadě osobu opatrovanci příbuznou nebo jinou osobu opatrovanci blízkou, která osvědčí o opatrovance dlouhodobý a vážný zájem a schopnost projevovat jej i do budoucna. Charakter podpůrného způsobu sehrává veřejné opatrovnictví také v případech, kdy na obec prozatímně přejde povinnost k jeho výkonu v důsledku smrti opatrovníka nebo jeho odvolání soudem. Proměnlivost nákladů spojených s výkonem veřejného opatrovnictví je dána rovněž proměnlivostí potřeb opatrovance.

Stávající způsob financování veřejného opatrovnictví prostřednictvím příspěvku na výkon přenesené působnosti neumožňuje státu účinně kontrolovat efektivitu jeho vynakládání na výkon této činnosti, neboť nepodléhá vyúčtování. Stávající konstrukce výpočtu příspěvku pak nezohledňuje skutečnost, zda obec vykonává veřejné opatrovnictví, či nikoliv. Obecně platí, že stát na výkon přenesené působnosti toliko „přispívá“ a stávající právní úprava nepředpokládá plnou náhradu nákladů vynaložených na výkon státem svěřené agendy. Obec tak *de facto* hradí náklady ze svého rozpočtu.

Jak bylo popsáno, financování agendy veřejného opatrovnictví, jehož výkon v přenesené působnosti připadá obcím, v současnosti není uspokojivě řešeno. Proto je nyní ve spolupráci Ministerstev práce a sociálních věcí, spravedlnosti a vnitra připravován změnový zákon, který by měl zmíněný nedostatek vyřešit.

Cílem zmiňovaného návrhu je zlepšení podmínek pro efektivní výkon veřejného opatrovnictví, a to zejména prostřednictvím zajištění odpovídajícího financování výkonu této činnosti všemi obcemi. Výsledkem by tak mělo být jednak zajištění finančních prostředků na výkon veřejného opatrovnictví, jednak vytvoření systému přerozdělování prostředků, který umožní lépe zohlednit poměry a potřeby obcí v zájmu zlepšení výkonu veřejného opatrovnictví.

Z dosavadních poznatků vyplynulo, že by bylo vhodné agendu veřejného opatrovnictví financovat formou účelově vázané dotace za státního rozpočtu. O prostředky na vyplácení dotací by měla být navýšena kapitola příslušného ústředního správního úřadu. Z hlediska věcného i technického se nám jeví jako optimální svěřit tuto agendu Ministerstvu práce a sociálních věcí, s kterým však prozatím v této otázce nebyla nalezena shoda. Ústřední správní úřad by měl vyplácení dotací administrovat, tedy zejména rozhodovat o přidělení prostředků a následně zajišťovat finanční vypořádání. K vyplácení a vyúčtování dotace by docházelo ve čtvrtletních zálohách, aby mohlo být lépe reagováno na změny nastalé v průběhu roku.

Na okraj lze podotknout, že navrhovaným zákonem se krom řešení financování sleduje také vyjasnění některých otázek souvisejících s dohledem a dozorem nad výkonem veřejného opatrovnictví, zejména stanovení resortu věcně příslušného pro dozor nad výkonem přenesené působnosti. Taktéž se chce zakotvit možnost přenést výkon funkce veřejného opatrovníka mezi obcemi na základě veřejnoprávní smlouvy.

Konečně mi, pane senátore, závěrem dovoluji poděkovat Vám za zájem o danou problematiku. Jsem přesvědčen, že se nám v dohledné době podaří připravit funkční návrh, který daný problém systémově vyřeší.

S pozdravem

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Za správnost: Bc. Martin Vašíček

Vážený pan
Ing. Zbyněk Linhart
senátor parlamentu České republiky
Valdštejnské náměstí 17/4
118 01 Praha 1